

до завершення етапу виготовлення товарів. Пояснення цьому факту криються у всім відомому вислові П.Друкера про те, що «мета маркетингу – зробити зусилля зі збуту непотрібними. Його мета – так добре пізнати і зрозуміти клієнта, що товар або послуга будуть підходити останньому і продаватимуть самі себе» [2]. Ці слова підтверджують думку, що початок збутової діяльності на виробництві настає ще до завершення створення (виробництва) самого товару, тобто управляти збутовою діяльністю варто з урахування потреб клієнта вже на початкових стадіях його (товару) створення.

Особливістю виробничо-торговельних підприємств є те, що неабиякий вплив на збутову діяльність мають інновації. Досить часто, як у випадку з ТОВ «ТІСО» та його продукцією, виникають ситуації, коли замовники узгоджує з виробником майбутні параметри продукції, її якісні, експлуатаційні та інші характеристики. Підприємство, яке не лише збуває, а й виготовляє власну продукцію, має можливість стимулювати збут і знаходити своїх покупців ще задовго до отримання готового продукту. Інноваційна складова управління збутовою діяльністю разом із зазначеними вище іншими складовими суттєво впливають на досягнення максимальної економічної ефективності функціонування підприємства.

Використані джерела

1. Гамалій В.Ф. Сучасні проблеми збутової політики українських підприємств [Електронний ресурс]. / В.Ф.Гамалій, С.А.Романчик, І.В.Фабрика – Режим доступу: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/02.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/02.pdf)
2. Лагоцька Н.З. Уточнення змісту та актуальні принципи збутової політики збутової політики підприємства / Н.З. Лагоцька // Бізнес інформ – 2014. – №5 – С. 302-305.

Шиптицький Василь

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри підприємництва і торгівлі Бойчик І.М.)

МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

Оцінка конкурентоспроможності торговельного підприємства ґрунтується на ретельному аналізі технологічних, виробничих, фінансових і збутових можливостей підприємства. Вона покликана визначити його потенційні можливості та заходи, які торговельне підприємство повинно започаткувати і реалізовувати для забезпечення високого рівня своїх конкурентних переваг.

Разом з тим, можливості підприємства в конкурентному середовищі доцільно оцінювати за допомогою маркетингових інструментів, тому що за умови їхнього ефективного використання розроблені маркетингові рішення будуть відповідати стратегічним цілям підприємства з досягнення

довгострокових конкурентних переваг.

Аналіз наукової літератури, а також практика функціонування торговельних підприємств дозволяє зробити висновки, що більшість методик передбачають визначення конкурентоспроможності підприємства у відриві від його взаємовідносин з іншими торговельними підприємствами та елементами зовнішнього середовища [1]. Аналогічний висновок можна зробити відносно досліджуваного нами торговельного підприємства – ТОВ «ГП-АНТ». Тому детальніше варто розглянути найбільш використовувані методи оцінки конкурентоспроможності торговельних підприємств та можливості їх використання на досліджуваному.

Основні методи оцінки конкурентоспроможності торговельних підприємств в конкурентному середовищі згруповані в наступні блоки: економіко-математичні методи; графічні методи; матричні та портфельні методи; змішані методики.

Серед існуючих методів оцінки конкурентоспроможності торговельних підприємств виділимо лише ті, котрі доцільно, на нашу думку, використовувати на ТОВ «ГП-АНТ».

Одним із економіко-математичних методів є параметричний, який базується на визначенні базових параметрів досліджуваного об'єкту, визначенні їх ваги та інтегрованого показника, що відображає рівень конкурентоспроможності у порівнянні з найбільш сильними конкурентами. Недоліком цього методу є обмеженість прогнозованого рівня конкурентоспроможності, тому що узагальнений показник характеризує поточну позицію підприємства у порівнянні з конкурентом. Однак, для стимулювання розвитку та підвищення ефективності торговельного підприємства оцінити його можливості порівняно з сильним конкурентом є доцільним.

Метод «профілів» та якості передбачає виявлення різних критеріїв задоволення запитів споживачів стосовно певного продукту, встановлюються їхня ієрархія та порівняльна важливість у межах того спектра характеристик, які можуть бути помічені та оцінені споживачами, здійснюються порівняння техніко-економічних показників товару з іншими конкуруючими товарами.

Метод аналізу життєвого циклу підприємства – ця методика є пріоритетною в аналізі конкурентоспроможності підприємства, оскільки зосереджує увагу на таких ринкових чинниках, як попит, технології, крива життєвого циклу товару та самого підприємства в цілому. Цей метод вже використовується на ТОВ «ГП-АНТ», його результати спонукали керівництво підприємства прийняти рішення про диверсифікацію діяльності та «відкриття» нових торговельних груп – алкогольних напоїв, бакалії та ін.

Матричний та портфельний методи є найбільш поширеними в Україні та закордоном. До них належать «Бостонська матриця» (BCG), матриці

Shell, McKinsey, General Electric, матриця конкурентної переваги. У кожній матричній методиці за основу береться декілька оціночних показників та декілька рівнів їх розвитку для окремого підприємства. У зв'язку з цим спостерігається характерний недолік, властивий більшості матриць – спрощення і згладжування проблем, обмеження можливостей альтернативного вирішення проблеми до декількох варіантів.

Найбільш доступною для ТОВ «ГІГ-АНТ» є матриця BCG, яка концентрує увагу на товарних ринках, аналізуючи і класифікуючи кожен товар за темпами поточного ринкового зростання і часткою ринку, яку він охоплює. Причому показник «ринковий ріст» служить для оцінки потреби у фінансуванні, а «відносна частка ринку» – для відображення прибутковості.

Основним недоліком цієї моделі є те, що вона дещо спрощує складні ринкові ситуації та розглядає невелике число стратегічних альтернатив. Однак, така матриця може внести вклад у стратегічне планування, що дуже важливо для підприємств роздрібною торгівлі, за умов врахування обмеження її застосування.

Матричні методики, розроблені компаніями Shell, McKinsey та General Electric є аналогами матриці BCG, але вони використовуються для аналізу ринкових чинників більшу кількість показників. Ці моделі більш привабливі, тому що враховують специфічні чинники, властиві певній галузі, у тому числі торгівлі, та передбачають формулювання узагальнених стратегічних рекомендацій.

На основі даних моделей також можна зробити висновок щодо конкурентної переваги торговельного підприємства загалом, його можливостей та частки ринку [2].

Використані джерела

1. Піддубний І. Теорія конкурентоспроможності: сучасний стан і предметно-методологічні аспекти розвитку / І. Піддубний, Л. Піддубна // Економіка України. – 2010. – № 8. – С. 52-60.
2. Маринич І.А. Конкурентоспроможність фірми та її продукції як важливі показники оцінки діяльності підприємства в умовах ринкової економіки / І.А.Маринич // Науковий Вісник: Зб. наук.-техн. Праць Вип. 17.3. – Львів: НЛТУУ, 2010. – С. 183-185.

Шкрабик Наталія

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри підприємництва і торгівлі Бойчик І.М.)

СХИЛЬНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙНИХ РИЗИКІВ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ТОРГОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Підприємництво як вид ризикової діяльності вимагає забезпечення високого рівня інноваційності. Вимоги до інноваційності завжди були високим саме в підприємницькому секторі. Адже, залишатися конкурентоспроможним в